

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH040028
NAZWA
OBSZARU Ostoja Barcińsko-Gąsawska

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ B	1.2. Kod obszaru PLH040028	Powrót

1.3. Nazwa obszaru

Ostoja Barcińsko-Gąsawska

1.4. Data opracowania 2008-02	1.5. Data aktualizacji 2024-03

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja:	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres:	Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail:	kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW:	2009-10
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*):	2012-01
Data objęcia obszaru ochroną SOO:	2022-01
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony SOO:	rozp. MKiŚ z dn. 19 października 2021 r. w spr. soo Ostoja Barcińsko-Gąsawska (PLH040028)

2. POŁOŻENIE OBSZARU

[Powrót](#)

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

Długość geograficzna
17.7445

Szerokość geograficzna
52.7902

2.2. Powierzchnia [ha]:
3456.41

2.3. Obszar morski [%]
0.0

2.4. Długość obszaru [km]:
20.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2   Nazwa regionu

PL61	Kujawsko-Pomorskie

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0
%)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

[Powrót](#)

3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
2330			1.36		M	D			
3150			1154.49		M	B	C	B	B
6210			3.9		M	B	C	C	C
6410			73.41		M	B	C	B	B
6430			20.51		M	B	C	B	B
6510			2.4		M	D			
7140			0.74		M	D			
7230			1.22		M	C	C	C	C
9170			141.46		M	C	C	B	C
91E0			77.63		M	B	C	B	C
91I0			34.23		M	B	C	B	C

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą odnosić się zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.

- NP: jeśli dany typ siedliska nie istnieje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisywać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jaskinie: w przypadku siedlisk typu 8310 i 8330 (jaskinie) należy podać liczbę jaskiń, jeśli nie są dostępne szacunkowe dane na temat powierzchni.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Gatunki					Populacja na obszarze						Ocena obszaru			
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ	Wielkość		Jednostka	Kategoria	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Min	Maks		C R V P		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
P	1617	Angelica palustris			p	1500	50000	shoots	C	M	A	A	C	A
A	1188	Bombina bombina			p				V	P	C	C	C	C
M	1337	Castor fiber			p					P	C	B	C	C
M	1355	Lutra lutra			p					P	C	C	C	C
I	4038	Lycaena helle			p					M	C	C	A	C

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

[Powrót](#)

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N10	11.29
N06	32.79
N23	0.36
N17	18.74
N07	0.82

N16	2.93
N19	16.1
N12	16.97
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Obszar Natura 2000 Ostoja Barcińsko-Gąsawska PLH040028 obejmuje teren przyległy do rzeki Gąsawki wraz z jej odcinkiem źródłiskowym oraz ciąg głęboko wciętych dolin łączących się z doliną Noteci. Obejmuje rynną, której rozszerzenia wypełniają liczne jeziora. Strome zbocza tych dolin zajmują lasy grądowe, a na niewielkich powierzchniach również świetliste dąbrowy. Wzdłuż brzegów Gąsawki obecne są niewielkie płyty zarastających torfowisk przejściowych, a w śródleśnych obniżeniach występują małe płyty torfowisk wysokich. W zbiornikach wodnych ukształtowały się zbiorowiska wodne ze związku Nymphaeion. W części północnej, na łąkach na zachód od Barcina odnotowano występowanie *Ostericum palustre*. Miejscami odsłonięte zbocza zajmują murawy kserotermiczne.

Wartość przyrodniczą obszaru Natura 2000 Ostoja Barcińsko-Gąsawska PLH040028 świadczą określają:

- stanowiska *Ostericum palustre* na łąkach w rejonie jeziora Wolickiego,
- kserotermiczne skarpy nad Jeziorem Kierzkowskim Małym z *Anthericum ramosum*, *Campanula bononiensis*, *Helianthemum ovatum*, *Peuderdanum cervaria*, *Scorzonera purpurea*, *Thalictrum minus*,
- źródła Gąsawki (rezerwat): *Allium ursinum*, *Daphne mezereum*,
- wilgotne łąki nad Jeziorem Wolickim oraz w dolinie Noteci poniżej tego jeziora z *Dianthus superbus*, *Inula salicina*, *Ostericum palustre*, *Pimpinella major*, *Sanguisorba officinalis*,
- lasy liściaste w okolicy leśniczówki Chomiąża Księża (z *Corydalis cava*, *Corydalis fabacea*, *Gagea lutea*, *Phyteuma spicatum*, *Viola mirabilis*),
- lasy liściaste na wschód od Jeziora Ostrowieckiego i w otoczeniu Jeziora Gwiazda (*Hepatica nobilis*, *Hypericum montanum*, *Lilium martagon*, *Phyteuma spicatum*),
- wilgotne łąki na południowych brzegach Jeziora Weneckiego (*Dianthus superbus*, *Gentianella uliginosa*, *Selinum carvifolium*).

4.2. Jakość i znaczenie

2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi

2330-1 Wydmy śródlądowe z murawami szczotlichowymi

Reprezentatywność D — nieznacząca

Siedlisko reprezentuje dojrzałą formę, gdzie nie obserwuje się procesów eolicznych i obserwuje się ok. 20% pokrycie gatunków późniejszych stadiów sukcesyjnych w kierunku murawy wrzosowiskowej. Dominuje szczotlicza siwa *Corynephorus canescens* 65%, sporek wiosenny *Spergula morisonii* <5%, przetacznik *Dillena Veronica dillenii* <5%, jasioniec piaskowy *Jasione montana* <5%, płonnik włosisty *Polytrichum piliferum* <5%. Na niską ocenę parametru specyficzna struktura i funkcja wpływa brak procesów eolicznych i znaczący udział gatunków charakterystycznych dla późniejszych stadiów sukcesyjnych, w kierunku wrzosowiska. Na ocenę ogólną U2 największy wpływ ma niska ocena parametru specyficzna struktura i funkcja.

Względna powierzchnia – C

Stan zachowania – C - zdegradowane

Stopień zachowania struktury – III częściowo zdegradowana

Stopień zachowania funkcji – III średnie i niekorzystne perspektywy

Siedlisko ma tylko jedno stanowisko w Ostoi Barcińsko-Gąsawskiej na łagodnie opadającym, południowym brzegu jeziora Folsz Mały.

3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami Nymphenion, Potamion

3150-1 Jeziora eutroficzne

Reprezentatywność B

Dookoła jezior zwykle pas trzciny pospolitej *Phragmites australis* o szerokości od 3-10m. W litoralu za pasem trzciny panuje zbiorowisko pałki wąskolistnej *Typhetum angustifoliae* (3-5m szerokości). Nymfeidy i elodeidy nieliczne.

Większość utrzymuje się w strefie litoralu: wywłócznik okółkowy *Myriophyllum verticillatum*, wywłócznik kłosowy *Myriophyllum spicatum*, włosienicznik krążkolistny *Bartrachium circinatum*, rdestnica grzebieniasta *Potamogeton pectinatus*, rogatek sztywny *Ceratophyllum demersum*, grązel żółty *Nuphar lutea*, żabiściek pływający *Hydrocharis morsus-ranae*, Hara sp., W pelagialu rdestnica przeszyta *Potamogeton perfoliatus*. Pleustofity: rzęsa drobna *Lemna minor*, *Lemna trisulca*. Rzadko występuje pływacz zwyczajny *Utricularia vulgaris*.

Przewodnictwo od 467 S/cm do 1475 S/cm w Jeziorze Wolickim. Większość jezior konduktancja na poziomie od 500 do 700 S/cm

Woda zwykle brązowo-przeźroczysta.

Przezroczystość od 0,6m do 3,0m.

Względna powierzchnia – C

Powierzchnia bardzo wysoka, reprezentowana przez 20 jezior. Większość z nich ma dużą powierzchnię.

Posadowione są na cieku Strugi Foluskiej i Gąsawki.

Powierzchnia siedliska w granicach obszaru nie przekracza 2% ogólnej powierzchni siedliska w Polsce.

Stan zachowania - B

Stopień zachowania struktury – II dobrze zachowana

Stopień zachowania funkcji – II dobre perspektywy

Możliwości odtworzenia – II – możliwe przy średnim nakładzie środków

Ocena ogólna - B

6210 Murawy kserotermiczne – kwieciste murawy kserotermiczne

6210-3 Kwietne murawy kserotermiczne

Reprezentatywność – B

Z cennych i typowych gatunków roślin rośnie m.in.: Dzwonek boloński *Campanula bononiensis*, wężymord stepowy *Scorzonera purpurea*, dzwonek syberyjski *Campanula sibirica*, dziewanna fioletowa *Verbascum phoeniceum*, gorysz siny *Peucedanum cervaria*. Poza tym pięciornik piaszkowy *Potentilla arenaria*, czyściec prosty *Stachys recta*, goździk kartuzek *Dianthus carthusianorum*, wiązówka bulwkowa *Fipendula vulgaris*, tymotka *Boehmea Phleum phleoides*, przetacznik pagórkowy *Veronica teucrium*.

Względna powierzchnia – C

Powierzchnia ogranicza się do jednego płatu.

Stan zachowania - C

Stopień zachowania struktury – III – częściowo zdegradowana

Stopień zachowania funkcji – III niekorzystne perspektywy

Możliwości odtworzenia – II – możliwe przy średnim nakładzie środków

Ocena ogólna - C

Na ocenę największy wpływ ma częściowo zdegradowana struktura, niekorzystne perspektywy ochrony i możliwa przy średnim nakładzie sił i środków renaturyzacja siedliska.

6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion)

6410-1 Łąki olszewnikowo-trzęślicowe *Selino carvifoliae*-Molinietum

Reprezentatywność - B

Płaty siedliska reprezentowane są przez zespół *Selino*-Molinietum. W płatach występuje: czarcikęs łąkowy *Succisa pratensis*, goździk pyszny *Dianthus superbus*, przytulia północna *Galium boreale*, sierpik barwierski *Serratula tinctoria*, starodub łąkowy *Angelica palustris*, trzęślica modra *Molinia caerulea*, wierzba rokita *Salix repens* subsp. *Rosmarinifolia*.

Względna powierzchnia – C

Stan zachowania – B

Stopień zachowania struktury – II – dobrze zachowana

Stopień zachowania funkcji – II - dobre perspektywy

Możliwości odtworzenia – II –możliwe przy średnim nakładzie środków

Ocena ogólna – B

Na ocenę największy wpływ ma dobre zachowanie struktury.

6430 Ziołorośla górskie *Adenostyion alliariae* i ziołorośla nadrzeczne *Convolvuletalia sepium*

6430-3 Niżowe, nadrzeczne zbiorowiska okrajkowe

Reprezentatywność – B

Dominuje trzcina pospolita, która stanowi przeszło 50%. Poza nią występują: kielisznik zaroślowy *Calystegia sepium*, pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica*, przytulia czepna *Galium aparine*, bluszcz kurdybanek *Glechoma hederacea*, chmiel zwyczajny *Humulus lupulus*, oset kędzierzawy, *Cardus crispus*, psianka słodkogórz *Solanum dulcamara*.

Względna powierzchnia C

Stan zachowania – B dobry

Stopień zachowania struktury – II – dobrze zachowana

Stopień zachowania funkcji – II - dobre perspektywy

Możliwości odtworzenia – II –możliwe przy średnim nakładzie środków

Ocena ogólna – B

Na ocenę największy wpływ ma dobre zachowanie struktury.

6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)

6510-1 Łąka rajgrasowa

Reprezentatywność - D

Dominuje zwykle rajgras wyniosły *Arrhenatherum elatius*. Poza nim rzadko występuje dzwonek rozpierzchły *Campanula patula*, pępawa dwuletnia *Crepis biennis*, przytulia pospolita *Galium mollugo*, świerzbnica polna *Knautia arvensis* i kozibród łąkowy *Tragopogon pratensis*. Główną przyczyną lokalnych niekorzystnych zmian siedliska jest zaniechanie użytkowania. Obserwuje się ekspansję krzewów i podrostu drzew.

7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*)

7140-1 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska na niżu

Reprezentatywność - D

W 90% siedlisko porasta roślinność drzewiasta (brzoza brodawkowata *Betula pendula* z domieszką brzozy omszonej *Betula pubescens*. Rośnie tam też jarzab zwyczajny *Sorbus aucuparia*, malina właściwa *Rubus idaeus*, kruszyna pospolita *Frangula alnus*. Współdominantami są śmiałek darniowy *Deschampsia caespitosa* i zachyłnik błotny *Thelypteris palustris*. Niewielkie powierzchnie zajmują zarośla wierzbowe. Obok wierzby szarej *Salix cinerea* spotkać tu można także wierzbę uszatą *Salix aurita*. W obwodowej części byłego torfowiska występuje roślinność terofityczna (związek *Bidention tripartitae*). Przybrzeżny okrajek zbiornika torfowiska jest bardziej wilgotny i grząski. Występują tu także gatunki przechodzące z terofitycznych zbiorowisk z klasy *Bidentetea*, np. rdest łagodny *Pogonum mite*, uczepek zwisły *Bidens cernuus*. W podtopionym okraju rośnie też rzadka roślina bagienna czermień błotna *Calla palustris*. Podłoże w tym miejscu jest wyraźnie mineralne. Nieco wyżej rośnie dość licznie sit rozpierzchły *Juncus effusus*. Stwierdzono 2 gatunki charakterystyczne dla siedliska 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska na niżu: torfowiec kończysty *Sphagnum fallax*<10%, welnianka wąskolistna *Eriophorum angustifolium*<1%.

7230 – Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk

7230-3 Torfowiska źródłiskowe i przepływowe Polski północnej

Reprezentatywność - C

Wszystkie płaty wykazują przekształcenia i ograniczoną liczbę gatunków charakterystycznych. kukułka krwista *Dactylorhiza incarnata*, kruszczyk błotny *Epipactis palustris*, świbka błotna *Triglochin palustre*, Drepanocladus aduncus, turzyca prosowata *Carex panicea*, siedmiopalecznik błotny *Comarum palustre*, turzyca nitkowata *Carex lasiocarpa*, dziewięciornik błotny *Parnassia palustris*. Najliczniej występuje turzyca nitkowata *Carex lasiocarpa*.

Względna powierzchnia – C

Stan zachowania – C

Stopień zachowania struktury – III średnio zachowana

- mały udział gatunków charakterystycznych,
- brak gatunków obcych,
- znikomy udział gatunków ekspansywnych (trzcina pospolita).

Stopień zachowania funkcji - średnie lub słabe perspektywy.

Procesy sukcesyjne nie stanowią zagrożenia. Możliwość intensyfikacji agrotechniki, poprzez podsiew (lub/i zaoranie) źle rokuje zachowaniu siedliska.

Możliwość renaturyzacji – możliwa przy średnim nakładzie sił i środków.

Ocena ogólna – C

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)

9170-1 Grąd środkowoeuropejski (*Galio-Carpinetum*)

Największe płaty siedliska występują w okolicy Chomiąży Księżej, po zachodniej stronie Jez. Pniewskiego oraz w zwartym kompleksie lasów na południe od Jez. Oćwieckiego.

Reprezentatywność – C

Grądy zajmują na terenie obszaru niezbyt dużą powierzchnię, przeplatając się z drzewostanami sosnowymi, niekiedy granicząc z świetlistą dąbrową. Zaliczenia do zespołu grądu środkowoeuropejskiego dokonano głównie na podstawie położenia w zasięgu występowania zbiorowiska w Polsce, oraz pojawiania się gatunków słabo wyróżniających zespół: *Chaerophyllum temulum* oraz *Ranunculus auricomus* (poza badanymi transektami). Drzewostan jest zróżnicowany gatunkowo i po części także wiekowo, buduje go dąb szypułkowy, niekiedy bezszypułkowy, ze znacznym udziałem graba, także lipy i jesionu, pojedynczo spotykane są inne gatunki. Podszyt i runo dobrze reagują na luki. Podszyt tworzą głównie podrosty drzew oraz leszczyna. Aspekt wiosenny runa jest dobrze reprezentowany. Pokrycia runa letniego jest miejscami niskie, występują w nim głównie gatunki lasów liściastych, ale lista ich jest niezbyt długa. Pojawia się w nim kilka gatunków chronionych: *Daphne mezereum*, *Hedera helix*, *Hepatica nobilis*, *Lilium martagon*, Częstość składnikiem runa, niekiedy liczny, jest inwazyjny *Impatiens parviflora*. W wielu płatach brak martwego drewna, szczególnie drewna wielkowymiarowego.

Powierzchnia – C

W Polsce powierzchnia zajęta przez zbiorowisko szacowana jest na 120 tys. ha, powierzchnia siedliska na obszarze wynosi 141,48 ha, czyli 0,11%

Stan zachowania – B

Stopień zachowania struktury: dobrze zachowana:

- - właściwy skład florystyczny runa
- - właściwa struktura drzewostanu
- - duży udział graba w drzewostanie.

Ocena obniżona ze względu na brak martwego drewna na części powierzchni oraz udział w runie gatunku obcego *Impatiens parviflora*

Stopień zachowania funkcji: dobre perspektywy. Ochrona bierna jest zalecanym sposobem ochrony.

Ocena ogólna – C

Dominujący wpływ na ocenę ma reprezentatywność i powierzchnia siedliska.

91E0 *Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion*)

glutinoso-incanae, olsy źródliskowe)

91E0-3 *Niżowy łęg jesionowo-olszowy Fraxino-Alnetum

Łęgi olszowe występują na obrzeżach jezior rynnowych, zajmując słabo nachylony pas o różnej szerokości odgraniczający jezioro od lasu grądowego, a także w obniżeniach związanych z niewielkimi ciekami i źródłami Gąsawki.

Reprezentatywność - B

Łęgi na terenie Ostoi Barcińsko-Gąsawskiej zajmują niewielkie powierzchnie i występują w rozproszeniu, a stan ich zachowania jest zróżnicowany. W często jednowiekowym drzewostanie dominuje olsza czarna, spotka się też olszę szarą, rzadziej jesion i inne gatunki. W warstwie podszytu również dominuje olsza, występuje także *Viburnum opulus*. Runo jest bujne i wielowarstwowe o typowym składzie gatunkowym. W najlepiej wykształconych łęgach w rezerwacie Źródła Gąsawki napotkano dość obfite stanowiska *Listera ovata*. W płatach gorzej zachowanych występuje tendencja do opanowania runa przez jeden gatunek, głównie *Urtica dioica*, a w nielicznych miejscach przesuszonych wkraczają gatunki grądowe. Z gatunków obcych zagrożeniem są *Impatiens parviflora* oraz *Bidens frondosa*, nie uzyskują jednak wysokiego pokrycia. Zasoby martwego drewna są duże.

Powierzchnia – C

W Polsce powierzchnia zajęta przez zbiorowisko szacowana jest na 150 tys. ha, powierzchnia siedliska na obszarze wynosi 81,85 ha, czyli 0,05%

Stan zachowania – B

Stopień zachowania struktury: dobrze zachowana:

- - właściwy skład florystyczny runa
- - właściwa struktura gatunkowa drzewostanu
- - duże zasoby martwego drewna
- - przeważnie dobrze uwodnione podłoże.

Ocena obniżona ze względu na często jednowiekowy drzewostan oraz w niektórych płatach gatunków obcych ekologicznie i geograficznie: *Pinus sylvestris*, *Impatiens parviflora*, *Bidens frondosa*.

Stopień zachowania funkcji: dobre perspektywy

Ocena ogólna – C

Niska ocena ogólna spowodowana jest małą i rozproszoną powierzchnią siedliska.

91I0 *Ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*)

91I0-1 *Dąbrowa świetlista *Potentillo albae*-*Quercetum*

Duży płat dąbrowy świetlistej porasta północno-zachodni brzeg jez. Folskiego, mniejszy znajduje się na zachodnim brzegu jez. Oćwieckiego.

Reprezentatywność – C

Dąbrowa na terenie Ostoi wykształciła się na względnie wysoko wniesionych brzegach jezior, o wystawie zachodniej bądź południowo-zachodniej, co stwarza doskonałe warunki dla rozwoju roślinności ciepłolubnej. Zbiorowisko ma typową fizjonomię prześwietlonego, dębowego lasu z kwitnącym runem. W drzewostanie dominuje *Quercus petraea*, ale pojawiają się także obce geograficznie: *Larix decidua* i *Pseudotsuga menziesii*, oraz ekologicznie *Pinus sylvestris* i *Fagus sylvatica*. Na części siedliska drzewostan dębowy jest młody i dość zwarty. Występowanie i odnawianie się buka należy uznać za najpoważniejsze zagrożenie dla zbiorowiska. Warstwa podszytu zwykle słabo rozwinięta, występuje w niej podrost drzew, w tym buka. Niepokojąca jest także obfita obecność siewek i młodocianych egzemplarzy drzew, w tym buka, w warstwie runa. Runo w większości ma prawidłową kwietno-trawistą fizjonomię, z obficie rosnącą konwaliają majową. Jedynie w miejscach silnie ocienionych podszytem runo jest ubogie i przeważają w nim gatunki grądowe. Na siedlisku występuje kilkanaście gatunków ciepłolubnych, w tym rzadkie, jak *Hypericum montanum*, *Thalictrum minus*, czy *Viola hirta*. Gatunki te jednak często rosną na obrzeżu lasu - w osyjkach, na przecinkach itp., ze względu na zbyt duże zacienienie wnętrza lasu.

Powierzchnia – C

W Polsce płaty zespołu występują w rozproszeniu i zwykle na małych powierzchniach, łączna powierzchnia zajmowana przez siedlisko na terenie kraju nie jest znana. Na obszarze powierzchnia zajęta przez płaty

zespołu wynosi zaledwie 34,23 ha.

Stan zachowania – B

Stopień zachowania struktury: dobrze zachowana:

- obecność gatunków charakterystycznych
- obecność gatunków ciepłolubnych
- na dużej powierzchni właściwe zwarcie podszytu i koron drzew

Ocena obniżona ze względu na udział w drzewostanie *Fagus sylvatica* oraz jego odnowienia w podszybie i runie; oraz udział obcych gatunków inwazyjnych: *Padus serotina*, *Impatiens parviflora*

Stopień zachowania funkcji: dobre perspektywy

Ocena ogólna – C

1617 - *Ostericum palustre* – starodub łkowy

Populacja – A

Populacja - *Ostericum palustre* została oceniona w obszarze powyżej 5000 osobników. Udział pędów generatywnych wśród osobników dojrzałych wynosi ok. 50%. Owocowanie jest regularne, wysokie, ale uzależnione od terminów koszenia łąk. Miejscami obserwuje się liczne osobniki juvenilne. Populacja wykazuje średnie zagęszczenie: 53 osobników/ha (łącznie z juvenilnymi).

Stan zachowania – A

Warunki siedliskowe są zbliżone do optymalnych: dotyczy do kluczowych parametrów jakimi są ocienienie i konkurencja ze strony innych roślin zielnych. Duże zagęszczenie osobników obserwuje się na siedliskach wilgotniejszych łąk o ekstensywnym charakterze użytkowania, gdzie I pokos wykonywany jest w połowie czerwca, a II pokos na początku września.

Izolacja – C

Stanowisko położone jest w obrębie zasięgu gatunku w Polsce, w sąsiedztwie innych populacji tego gatunku.

Ocena ogólna – A

Perspektywy utrzymania gatunku są dobre w ciągu 10 lat, możliwe dalsze zagęszczanie populacji; zagrożenia analogiczne jak dla łąk trzęślicowych.

1188 Kumak nizinny *Bombina bombina*

Informacje na temat rozmieszczenia w obszarze pochodziły z projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Gołębki na okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. na podstawie stanu lasu na dzień 1 stycznia 2015 r., RDLP Toruń) – gatunek odnotowano na jednym stanowisku w granicach ostoi Barcińsko-Gąsawskiej (działka ewidencyjna nr 3071, obręb Szczepankowo, gm. Dąbrowa /oddział 71, Leśnictwo Niedźwiedzi Kierz, Nadleśnictwo Gołębki. W okresie późnowiosennym (druga dekada maja do połowy czerwca) odbywające się samce słyszano w trzech miejscach: okolicach miejscowości Annowo-Wiktorowo (obr. Rozalinowo-Piastowo: dz. ew. 68), Obudno (dz. ew. 69) i Drewno (dz. ew. 18/2). W trakcie inwentaryzacji przyrodniczej prowadzonej w roku 2014 na potrzeby opracowania planu zadań ochronnych dla obszaru nie prowadzono prac, które dostarczyłyby informacji o wielkości populacji kumaka w Ostoi Barcińsko-Gąsawskiej. Weryfikacja parametrów populacji wymaga prowadzenia dalszych działań z zakresu uzupełnienia stanu wiedzy o występowaniu tego gatunku na terenie Ostoi Barcińsko-Gąsawskiej. W związku z powyższym wartości oceny parametrów znaczenia obszaru dla gatunku przyjęto zgodnie z pierwotnym SDF.

Populacja – C

Stan zachowania – C

Z uwagi na prawdopodobnie niewielką liczebność ale stan siedlisk dający dobre perspektywy ochrony oceniono stan populacji jako średni lub zdegradowany.

Izolacja – C

Stwierdzone stanowiska znajdują się w obszarze zwartego zasięgu występowania.

Ogólnie – C

Z uwagi na niewielką liczbę stwierdzeń stanowisk gatunku w granicach ostoi Barcińsko-Gąsawskiej ale stan siedlisk dający realne perspektywy poprawy stanu populacji – ustalono ocenę ogólną jako znaczącą C.

1337 Bóbr europejski *Castor fiber*

Ślady występowania gatunku stwierdzono w całym obszarze Ostoi Barcińsko-Gąsawskiej. W trakcie inwentaryzacji przyrodniczej prowadzonej na potrzeby opracowania planu zadań ochronnych dla obszaru nie prowadzono prac, które dostarczyłyby informacji o wielkości populacji bobra w Ostoi Barcińsko-Gąsawskiej. Weryfikacja parametrów populacji wymaga prowadzenia dalszych działań z zakresu uzupełnienia stanu wiedzy o występowaniu tego gatunku na terenie Ostoi Barcińsko-Gąsawskiej. W związku z powyższym wartości oceny parametrów znaczenia obszaru dla gatunku przyjęto zgodnie z pierwotnym SDF.

Populacja – C

Stan zachowania – C

Z uwagi na prawdopodobnie niewielką liczebność ale stan siedlisk dający dobre perspektywy ochrony oraz brak izolacji populacji oceniono stan populacji jako średni lub zdegradowany.

Izolacja – C

Stwierdzone stanowiska znajdują się w obszarze zwartego zasięgu występowania gatunku. Bóbr jest gatunkiem ekspansywnym. Zgodnie z powyższym należy uznać, że populacja bobra w obszarze Ostoja Barcińsko-Gąsawska nie jest izolowana.

Ogólnie – C

1355 Wydra *Lutra lutra*

Ślady występowania gatunku stwierdzono w całym obszarze Ostoi Barcińsko-Gąsawskiej. W trakcie inwentaryzacji przyrodniczej prowadzonej na potrzeby opracowania planu zadań ochronnych dla obszaru nie prowadzono prac, które dostarczyłyby informacji o wielkości populacji wydry w Ostoi Barcińsko-Gąsawskiej. Weryfikacja parametrów populacji wymaga prowadzenia dalszych działań z zakresu uzupełnienia stanu wiedzy o występowaniu tego gatunku na terenie Ostoi Barcińsko-Gąsawskiej. W związku z powyższym wartości oceny parametrów znaczenia obszaru dla gatunku przyjęto zgodnie z pierwotnym SDF.

Populacja – C

Stan zachowania – C

Z uwagi na prawdopodobnie niewielką liczebność ale stan siedlisk dający dobre perspektywy ochrony oraz brak izolacji populacji oceniono stan populacji jako średni lub zdegradowany.

Izolacja – C

Stwierdzone stanowiska znajdują się w obszarze zwartego zasięgu występowania gatunku. Bóbr jest gatunkiem ekspansywnym. Zgodnie z powyższym należy uznać, że populacja bobra w obszarze Ostoja barcińsko gąsawska nie jest izolowana.

Ogólnie – C

4038 Czerwończyk fioletek *Lycaena helle*

W obszarze Natura 2000 stwierdzono gatunek w 2 lokalizacjach: w okolicy miejscowości Barcin oraz Knieja. Poza obszarem Ostoja Barcińsko-Gąsawska PLH040028 stanowisko tego motyla na terenie województwa kujawsko-pomorskiego znane jest tylko z obszaru Natura 2000 Łąki Trzęślicowe w Foluszu PLH040027 (M. Stachowiak, dane niepublikowane). Powyższe upoważnia do przypisania 4038 czerwończykowi fioletkowi *Lycaena helle* w obszarze Natura 2000 Ostoja Barcińsko-Gąsawska PLH040028 oceny ogólnej C i uważania go tu za przedmiot ochrony. Ocena ogólna stanu ochrony czerwończyka fioletka w obszarze Natura 2000 Ostoja Barcińsko-Gąsawska PLH040028 jest niezadowolająca (U1) ze względu na wartości wskaźników liczebności populacji (liczba obserwowanych osobników i indeks liczebności) i izolacji stanowisk (najbliższe znane stanowiska odległe są ponad 10 km, jednak tu należy zaznaczyć, że brak jest dostatecznej wiedzy o

rozmieszczeniu tego gatunku motyla na Pałukach, jak i w ogóle w województwie kujawsko-pomorskim — wskazane są działania w kierunku uzupełnienia stanu wiedzy. Ogólnie właściwy stan siedliska (FV) pozwala szacować perspektywy ochrony jako właściwe (FV).

Populacja – C

Maksymalnie w trakcie 1 kontroli w obrębie stanowiska w okolicy Barcina obserwowano ok. 15 okazów, a w okolicy miejscowości Knieja ok. 30 osobników.

Stan zachowania – C

Z uwagi na niewielką liczebność, ale dobry stan siedlisk i dobre perspektywy ochrony stan populacji oceniono jako średni lub zdegradowany.

Izolacja – A

Stwierdzone stanowiska gatunku znajdują się poza zwartym zasięgiem, który obejmuje przede wszystkim południowo-wschodnią część kraju. Gatunek wykazuje się ograniczonymi możliwościami migracji — najwyżej do 0,5 km, a najbliższe znane stanowiska znajdują się w odległości powyżej 10 km. Zgodnie z powyższym uznano populację za izolowaną.

Ogólnie – C

Ocena obniżona przez małą liczbę stwierdzeń osobników oraz izolację populacji, jednak z uwagi na właściwy stan siedlisk i dobre perspektywy ochrony gatunku ocenę ogólną ustalono jako znaczącą — C.

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
M	A03		i
M	I01		b
M	I02		b
M	J03.01		i
M	K02.01		i
Oddziaływania pozytywne			
Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
M	X		b

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne, O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednocześnie.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ		[%]
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj	0
	związkowy/województwo	

	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		100
Suma		100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

1. Dokumentacja projektu planu zadań ochronnych w tym w szczególności: - Krasicka-Korczyńska E. Korczyński M. Wachowiak E. Stosik T. 2014. Ostoja Barcińsko Gąsawska PLH040028 Siedliska przyrodnicze nieleśne i gatunki roślin.- Marcysiak K. Mazur M. Lewandowska A. 2014. Raport eksperta dotyczący stanu ochrony siedlisk leśnych w obszarze Natura 2000 Ostoja Barcińsko-Gąsawska PLH040028. Dane niepublikowane.- Stachowiak M. Stachowiak-Szymańska E. 2014 Raport eksperta. Występowanie i stan ochrony gatunków zwierząt wymienionych w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej w obszarze Natura 2000 Ostoja Barcińsko-Gąsawska PLH040028. Dane niepublikowane.

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

[Powrót](#)

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL04	67.26	PL02	0.36		

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL04	Jezior Żnińskich	*	67.26
PL02	Źródła Gąsawki	+	0.36

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

[Powrót](#)

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
Adres:	Polska Dworcowa 81 85-009 Bydgoszcz
Adres e-mail:	kancelaria.bydgoszcz@rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☐	Tak
☐	Nie, ale jest w przygotowaniu
☐	

☒ Nie

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:

PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH040028

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

☒ Tak ☐ Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)